

Ny model garanterer højere ATP-pension til alle

Kan man garantere sine kunder en højere pension end hidtil uden at øge hverken kunders eller selskabets risiko? Ja, siger direktør Lars Rohde, ATP, der her præsenterer en helt ny model for pensionsopsparing.

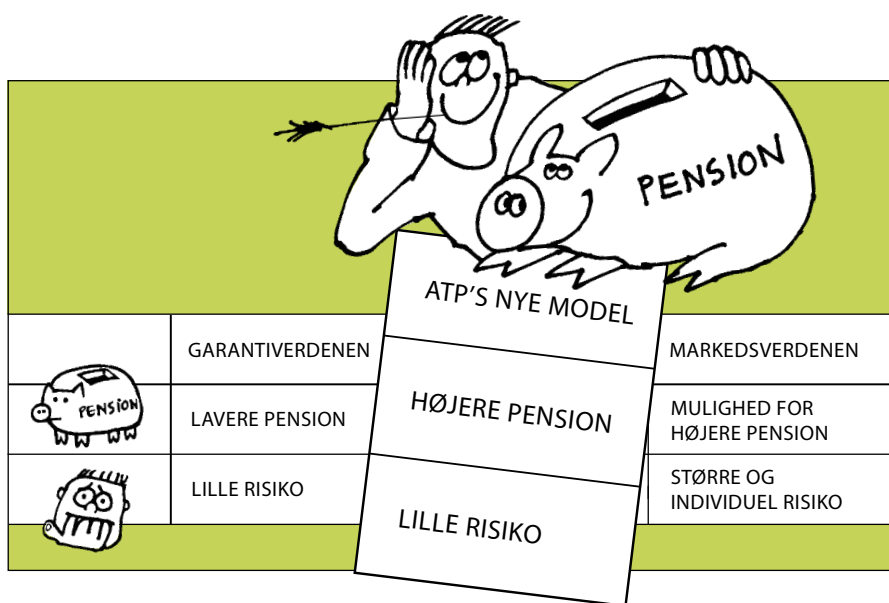
Hvorfor ikke skabe et helt nyt pensionsprodukt, der kombinerer det bedste fra de to verdener, vi kender i forvejen?

Sådan lyder rationalet bag en ny pensionsopsparingsmodel, som ATP gennemfører, efter at et enigt Folketing i februar 2008 har skabt muligheden ved at ændre loven om ATP. Loven har virkning fra 1. januar 2008.

Først i verden

ATP er det første pensions-selskab i verden, der indfører den nye model. Den giver dels garantier for den fremtidige pension, dels baserer disse garantier sig på den rente, ATP kan hente på markedet, på det tidspunkt hvor pensionsbidragene bliver betalt. Samtidig får ATP's medlemmer samme mulighed som hidtil, for at deres pension kan reguleres i forhold til udviklingen i priser og lønninger.

Og det er noget helt nyt, at et selskab både giver garantier og samtidig gør det til markedsrenten.

Hidtil har pensionsprodukter nemlig i princippet tilhørt én af to verdener. Enten garantiverdenen, hvor kunderne får en garanti for, hvor meget de mindst kan få deres opsparing forrentet med – den såkaldte grundlagsrente. Eller også markedsverdenen, hvor den eneste garanti kunderne får er, at pensions-selskabet vil forsøge at forrente pengene bedst muligt.

Men både garantiverdenen og markedsverdenen har sine plusser og minusser. Plusset ved garantiverdenen er, at selskabet bærer risikoen, hvis markedet udvikler sig dårligt. Kunderne ved, hvad de mindst kan regne med. F.eks. mindst to procent i afkast på alle kommende indbetalinger. Minuset ved garantier er, at det er dyrt for selskabet at udstikke et løfte om en bestemt rente ►

► langt ud i fremtiden, fordi der nu engang er betydelig usikkerhed knyttet til, hvordan renten vil udvikle sig i fremtiden. Prisen for garantien er, at selskabet er tvunget til at investere mere forsigtigt. Det betyder, at man typisk vil få et mindre afkast og en mindre pension i en garanteret ordning, hvis markedet udvikler sig meget positivt. Til gengæld er man godt stillet, hvis markederne falder eller bare udvikler sig mere roligt.

Det forholder sig stik modsat i markedsverdenen. I den verden lover selskabet ikke noget bestemt. Her bliver pengene godt forrentet, når markedet udvikler sig positivt. Til gengæld risikerer man store tab, hvis det går skidt. Den enkeltes pension afhænger alene af markedet, og selskabet træder ikke til, hvis det går dårligt. Kunden kan typisk vælge, hvor risikovillig han vil være, og han får herefter – hvis selskabet er dygtigt – det maksimale afkast ved en given risiko. Det giver, alt andet lige, mulighed for en højere rente til kunden, men minusset er altså, at kunden bærer hele risikoen: Hvis markedet udvikler sig elendigt, så er det kunden, der lider tabene.

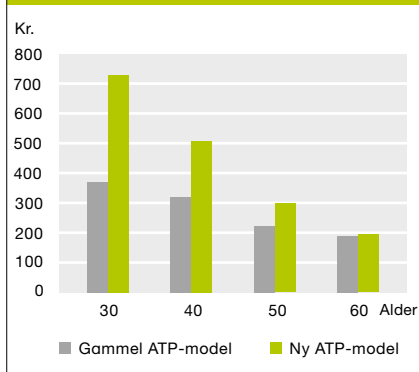
20 pct. højere pension

»Ideen med ATP's nye model har været at give plads til den høje markedsrente uden, at vi skubber den risiko, der nu engang er forbundet med investeringer, over på den enkelte. Og vi mener faktisk, det er lykkedes,« siger direktør Lars Rohde, ATP.

Det nye produkt er enkelt, men som med anden pensionsvirksomhed er teknikken og matematikken kompliceret.

Modellen går, stærkt forenklet, ud på føl-

Garanteret ATP-pension for et fuldt ATP-bidrag i 2008

Note: Figuren viser, hvor stor en årlig garanteret pension fra alder 65, der opnås i 2008 for et fuldt ATP-bidrag. Figuren sammenligner den pension, der vil blive optjent i 2008 med den, der ville være optjent, hvis den hidtidige model var blevet ført videre.

gende: Når Møller lægger 100 kr. fra til pension tager ATP de 80 kr. ud på markedet og stiller spørgsmålet »Hvilken rente mener I, at disse 80 kr. kan give de næste f.eks. 30 år?« Svaret kunne være 3,5 pct. og ATP køber så – som en slags forsikring – renten 3,5 pct. i 30 år. Dette beløb garanteres kunden.

Året efter betaler Møller nye 100 kr. ind. Igen sikrer ATP de 80 kr. ved at købe markedets bud på en rente – der kunne f.eks. være tale om 3,2 eller 3,7 pct. År for år sikrer man sig altså årets rente – for 80 pct. af Møllers indbetalinger – og pengene bruges til at købe ny pension til Møller.

»Det nye er, at vi rent faktisk garanterer den markedsrente, vi kunne opnå, da Møller betalte sit bidrag, lige så længe Møller lever. Tidligere garanterede vi alene grundlagsrenten på to procent. Når vi hvert år forsikrer os til en fremtidig rente

er konsekvensen, at ATP kan give Møller en højere garanti uden at øge hverken vores eller hans risiko. Når vores løfter baseres på den rente, vi faktisk forsikrer os til, vil konsekvensen ifølge vore beregninger være, at vi på langt sigt kan sikre vores medlemmer en højere pension – typisk i størrelsesordenen 20 pct. ekstra,« siger Lars Rohde og fortsætter: »Vi forsikrer vores pensioner, men det betyder ikke, at vi afleverer store beløb til eksterne parter eller binder en stor del af formuen. Vi har stadig hele ATP's formue til rådighed, når vi investerer«.

Fælleskassen stor nok

Mens det såkaldte garantibidrag på 80 kr. bruges til at købe ny garanteret pension, så går de sidste 20 kr. af hver 100-krone seddel, kaldet bonusbidraget, til ATP's fælleskasse. Fælleskassen – eller det kollektive bonuspotentiale, som den tekniske betegnelse lyder – giver sikkerhed for ATP's pensioner. Den sikrer, at ATP kan modstå udsving i markedet – også når bølgerne går højt – og føre en fornuftig investeringspolitik. Fælleskassen – og Møllers bonusbidrag – vender med tiden tilbage til den enkelte. Det sker i takt med, at den garanterede pension bliver reguleret for at tage hensyn til udviklingen i priser og lønninger.

»Det er et centralt element i den nye model, at de 20 kroner går i fælleskassen. Det giver mulighed for, at vi kan investere i aktier, kreditobligationer, indeksobligationer, ejendomme og andet med højt afkast – hvorved pensionerne kan hæves over tid«, tilføjer Lars Rohde.

Men fælleskassen bruges også til at sikre ATP's grundidé, nemlig at alle – på ►

► tværs af alder, køn og alt muligt andet – deler den usikkerhed, der f.eks. knytter sig til levetidens udvikling.

»Med den nye model kommer alle til at betale det samme til fælleskassen, og beløbet vil være det samme fra år til år. Det er nyt. I den traditionelle model med en fast grundlagsrente vil bidraget til fælleskassen afhænge af forskellen mellem grundlagsrenten og markedsrenten. Det betyder dels, at bidraget til fælleskassen bliver langt større - typisk mellem 35 til 70 kr. – dels at det varierer med den enkeltes alder. I den traditionelle model betaler unge typisk langt mere til fælleskassen end ældre. Den ny model gør ATP mere gennemsigtig, fordi vi undgår vi den slags utilsigtede fordelinger,« siger Lars Rohde.

Banebrydende

Ifølge professor Anders Grosen, Handelshøjskolen i Århus, er ATP's nye produkt banebrydende på verdensplan.

»Det gamle garantibegreb er gennem de seneste årtier blevet meningsløst, da de ældre har en langt højere garanti end de unge – fordi man måtte sætte garantien ned i takt med, at renten er faldet. På den måde går solidariteten fløjten. Den nye ATP-model er virkelig en nyskabelse, for man har redesignet garantierne – så man får mulighed for at genskabe solidariteten. Alle, der indskyder penge

Konsekvenser af Folketingets ændring af ATP-loven

Den nye pensionsopsparingsmodel er blot en af flere ændringer, der blev vedtaget af et enigt Folketing ved 2008-ændringen af ATP-loven. Konsekvenserne af ændringerne er:

- Mere i garanteret pension uden at hverken medlemmets eller ATP's risiko forøges. Man kan ganske enkelt forvente mere for de samme penge.
- Pensionen bliver fremover købt til en pris, der afhænger af markedsrenten. På den måde sikres det, at der ikke sendes utilsigtede regninger fra en generation til en anden.
- Den ny model tager højde for, at levetiden øges. Risikoen ved levetidens udvikling bliver mindre – der er penge nok, også selvom de skal række i flere år.
- Hidtil har der været forskellige generationer af rettigheder i ATP. De samles nu under én hat – hvilket gør ATP til et enklere produkt.
- Hvis nogen engang i fremtiden ønsker at lave ATP om, så giver den ny model et godt og fleksibelt udgangspunkt.

i løbet af et år, får den samme garanti, nemlig den, der kan opnås på markedet,« siger Anders Grosen.

Mogens Steffensen er lektor i forsikringsmatematik på Københavns Universitet. Han kalder den nye model for 'innovativ og kreativ': »Konsekvensen af de gammeldags garantier er, at man, alt efter markedssituationen, må skruer op og ned for forsigtigheden i investeringerne. Det smarte i ATP's model er, at man vender den situation på hovedet: Man automatiserer, at man en gang om året tilpasser sig markedets luner. Grundlaget svinger med markedet. Det betyder, at forsigtigheden bliver fastholdt på samme niveau. Når det sker, bliver in-

vesteringsfriheden den samme over tid. Om det så giver bedre pensioner, vil vise sig. Frihedsgraden skal selvfølgelig bruges fornuftigt.«

Både Anders Grosen og Mogens Steffensen understreger, at den store diskussion i forsikrings- og pensionsverdenen for øjeblikket er, om det overhovedet er en god idé at give garantier: »Det er ikke sikkert, at man overhovedet tilbyder produkter med garantier om ti eller tyve år,« siger Mogens Steffensen.

Anders Grosen er enig: »Men hvis man skal have garantier, så er det her, den rigtige måde at gøre det på,« siger han.